

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Mezinárodní epidemie onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou a aktuální situace ohledně výskytu této bakterie v ČR

Od srpna roku 2017 je ve Francii pozorován zvýšený výskyt onemocnění způsobených bakterií *Salmonella* Agona spojený s konzumací kojenecké mléčné výživy (sušené mléko). Do 11. ledna 2018 bylo do ECDC nahlášeno celkem 39 onemocnění u dětí mladších jednoho roku: 37 případů ve Francii, jeden ve Španělsku, potvrzený celogenomovou sekvenací (WGS), a jeden v Řecku.

Shrnutí závěrů rychlého hodnocení rizika Evropského centra pro kontrolu a prevenci nemocí (ECDC):

Od srpna roku 2017 je ve Francii pozorován zvýšený výskyt onemocnění způsobených bakterií *Salmonella* Agona spojený s konzumací kojenecké mléčné výživy (sušené mléko). Do 11. ledna 2018 bylo do ECDC nahlášeno celkem 39 onemocnění u dětí mladších jednoho roku: 37 případů ve Francii, jeden ve Španělsku, potvrzený celogenomovou sekvenací (WGS), a jeden v Řecku. Tato onemocnění jsou spojována s epidemií probíhající ve Francii na základě vzácných biochemických charakteristik detekovaných izolátů (produkce sirovodíku a plyn negativní) [1].

Epidemiologické průzkumy a systém sledování rizikových potravin dosud jako vehikulum nákazy identifikovaly sedm různých značek kojenecké výživy od jedné zpracovatelské společnosti ve Francii.

Po obdržení prvního oznámení o neobvyklém počtu případů *S. Agona* ve Francii dne 2. prosince 2017 provedli francouzské orgány ochrany veřejného zdraví šetření ve zpracovatelské společnosti podezřelé z distribuce rizikového kojeneckého mléka. Dne 4. prosince 2017, ihned po zjištění, že některé z kontaminovaných produktů této společnosti byly vyvezeny do jiných zemí, byla tato skutečnost hlášena v Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF). Zároveň byly veškeré výrobky vyrobené od 15. února 2017 v jedné z vysoušecích věží dané zpracovatelské společnosti prohlášeny za potenciálně kontaminované. Příslušné francouzské orgány pro ochranu veřejného zdraví ověřují, zda opatření přijatá zpracovatelskou společností k zamezení šíření kontaminovaných výrobků jsou dostatečná a vhodná.

V době do 15. ledna 2018 byly produkty podezřelé z kontaminace distribuovány do 13 zemí Evropské unie (Belgie, Bulharsko, Kypr, **Česká republika**, Francie, Řecko, Irsko, Nizozemsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko a Spojené království) a do 54 zemí třetího světa.

Většina šarží těchto podezřelých produktů zahrnutých v šetření dosud nepřekročila datum expirace. Stažení těchto produktů z trhu, zákaz vývozu a pozastavení uvádění výrobků na trh zavedené od začátku prosince 2017 pravděpodobně podstatně sníží riziko infekce u lidí. Existuje však možnost, že mohou být zachyceny nové případy u dětí, pro které bylo toto mléko již zakoupeno a následně podáno. Země třetího světa, do kterých byly dotčené produkty distribuovány, byly informovány prostřednictvím systému INFOSAN.

ECDC nabízí provedení WGS zemím EU/EHP, které v rámci tohoto šetření nemají dostatek vlastních možností pro včasné sekvenování a analýzu (sekvenování provádí Pasteurův ústav se sídlem v Paříži).

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Doporučení ECDC k omezení rizik onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou:

K omezení rizik onemocnění způsobených *Salmonella* Agona v souvislosti s kojeneckou výživou, u kojenců i osob o ně pečujících, je členským státům navrženo zvážit následující doporučení:

1. Nepoužívat žádnou z šarží kojenecké mléčné výživy, u kterých existuje podezření na kontaminaci bakteriemi rodu *Salmonella* (viz. doporučení Státní zemědělské a potravinářské inspekce <http://www.szpi.gov.cz/clanek/varovani-spotrebitelum-distribuce-kojenecke-vyzivy-s-podezrenim-na-kontaminaci>).
2. Pečlivě si mýt ruce a umývat kojenecké lahve před a po jejich použití.
3. Pro přípravu kojenecké mléčné výživy používat převařenou vodu, která však nebyla ochlazena na teplotu nižší než 70 °C před přidáním kojenecké výživy.
4. Láhve s mlékem by neměly být připravovány delší dobu před podáním a obsah lahví by měl být zlikvidován, pokud nebude spotřebován během dvou hodin od přípravy.

Při zjištění průjmu u kojenců, kteří konzumovali kojeneckou mléčnou výživu, nebo u osob o ně pečujících doporučujeme navštívit lékaře. Zjištěné případy onemocnění *S. Agona* by měly být nahlášeny státním orgánům ochrany veřejného zdraví. Tyto orgány pak onemocnění dále hlásí do mezinárodního epidemiologického informačního systému při vzniku epidemické situace ve výskytu onemocnění přenášených vodou a potravinami (EPIS-FWD).

ECDC a EFSA žádají příslušné orgány zapojené do sektoru bezpečnosti potravin a veřejného zdraví v postižených zemích EU/EHP, aby i nadále sdílely informace o epidemiologických, mikrobiologických a environmentálních šetřeních, včetně příslušných oznámení pomocí Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) a Systému včasného varování a reakce (EWRS).

Další podrobné informace jsou dostupné zde:

<https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/RRA-Salmonella%20Agona-France>

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) rovněž publikoval krátkou informaci o aktuální epidemii salmonelózy způsobené *S. Agona* na svých stránkách zde:

<http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180117-0>.

Všeobecné informace ohledně *Salmonella* Agona:

Salmonella Agona je 10. nejčastěji hlášený sérotyp salmonel v EU/EHP. V letech 2012-2016 zaznamenalo 26 zemí EU/EHP roční počet případů onemocnění tímto sérotypem v rozmezí od 400 do 581. Nejvyšší podíl potvrzených případů hlásili v tomto období Velká Británie, Německo a Francie (30%, 16% a 14%).

Onemocněli nejčastěji dospělí ve věkové skupině 25-44 let (23%) a děti do 5 let (22%). Nebyly pozorovány žádné zásadní rozdíly v rámci pohlaví. Informace o cestovatelské anamnéze během inkubační doby onemocnění byly k dispozici u 76 % případů: u 65% z nich nebyla hlášena souvislost s cestováním [2].

Aktuální opatření ohledně výskytu *Salmonella* Agona v ČR:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) vydala v souvislosti s touto mezinárodní epidemií dne 23. prosince 2017 varování spotřebitelům o distribuci kojenecké výživy s podezřením na kontaminaci salmonelou, která byla potvrzena i v ČR (text varování SZPI včetně uvedených rizikových šarží najdete zde: <http://www.szpi.gov.cz/clanek/varovani-spotrebitelum-distribuce-kojenecke-vyzivy-s-podezrenim-na-kontaminaci-salmon>

Aktuální epidemiologická situace ohledně výskytu *Salmonella* Agona v ČR:

V České republice bylo v systému hlášení infekčních nemocí (EpiDat) v roce 2016 zaznamenáno celkem 6 případů onemocnění S. Agona a v roce 2017 celkem 24 případů. V roce 2017 bylo ve věkové skupině 25-44 let hlášeno 10 případů onemocnění (42 %) a u dětí do pěti let 4 případy (17 %). Nebyly pozorovány žádné rozdíly v rámci pohlaví (12 případů u žen a 12 u mužů). Případy onemocnění se vyskytovaly od začátku roku (0-3 případy měsíčně), nejvíce případů bylo evidováno v říjnu 2017 (33 %). Přímá souvislost onemocnění s konzumací kojenecké mléčné výživy nebyla v ČR zatím zjištěna.

Literatura

1. Jourdan-da Silva Nathalie, Fabre Laetitia, Robinson Eve, Fournet Nelly, Nisavanh Athinna, Bruyand Mathias, Mailles Alexandra, Serre Estelle, Ravel Magali, Guibert Véronique, Issenhuth-Jeanjean Sylvie, Renaudat Charlotte, Tourdjman Mathieu, Septfons Alexandra, de Valk Henriette, Le Hello Simon. Ongoing nationwide outbreak of *Salmonella* Agona associated with internationally distributed infant milk products, France, December 2017. Euro Surveill. 2018;23(2):pii=17-00852. <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2018.23.2.17-00852>
2. European Centre for Disease Prevention and Control. The European Surveillance System (TESSy) [Database]. Stockholm: ECDC, 2016